

N:o 93.

Ank. till Riksd. kansli den 1 maj 1908, kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts i punkt 13 under fjärde hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställning om godkännande af ny stat för ridskolan.

(1:a U. A.)

I punkt 13 under fjärde hufvudtiteln af årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att med godkännande af förslag till ny stat för ridskolan af den lydelse, bilagan n:o 63 vid statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 13 januari innevarande år utvisade, höja anslaget till nämnda skola, nu 44,455 kronor, med 9,545 kronor till 54,000 kronor.

T. f. departementschefen har i detta ämne till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»I underdåniga skrivelser den 22 januari och den 5 april 1907 har arméförvaltningen å intendentsdepartementet framhållit behovet af förhöjning i de å staten för ridskolan uppförda arfvodena för bestridande af läkarvården vid skolan samt till läraren i veterinärlära och hofbeslag äfvensom i den till fodermarsken utgående årslönen.

För upprätthållande af *läkarvården* finnes i staten upptaget ett arfvode af 300 kronor, och mot detta belopp hade läkaren vid Strömsholms hingstdepå åtagit sig att ombesörja läkarvården vid skolan. Emellertid hade detta åtagande upphört med 1905 års utgång, och läkaren hade sedermera icke velat förnya detsamma, med mindre arfvodet höjdes till 500 kronor eller ock ersättning för sjukbesök lämnades honom enligt räkning. Under år 1906 hade försöksvis den senare formen för ersättningen tillämpats, hvilket haft till följd, att kost-

naderna för läkarevården vid skolan under nämnda år uppgått till 706 kronor. Någon annan läkare än den vid Strömsholms hingstdepå anställde funnes icke på platsen att tillgå, och skulle läkare vid de ganska ofta förekommande sjukfallen hämtas från annan ort, komme utgifterna att ställa sig än högre. Det synes sålunda icke vara möjligt att nedbringa kostnaderna för läkarvården under det begärda arfvodet af 500 kronor.

För bestridande af undervisning i *veterinärlära och hofbeslag*, med hvilken undervisning vore förenad *veterinärvården* af de vid skolan uppställda hästarna, funnes i stat anvisadt ett arvode af 600 kronor. Stuteriveterinären vid Strömsholms hingstdepå hade mot ifrågavarande ersättning fullgjort omförmälda göromål till slutet af år 1906, men då anhållit om förhöjning i arvodet till 900 kronor eller, därest detta icke kunde bifallas, om ersättning för veterinärgöromålen med 3 kronor om dagen och för undervisningen i veterinärlära och hofbeslag med 10 kronor för hvarje föreläsning. Efter denna beräkningsgrund skulle kostnaderna härför uppgå till 1,300 kronor om året. För att så mycket som möjligt nedbringa utgifterna träffades mellan dåvarande chefen för ridskolan samt stuteriveterinären den öfverenskommelsen, att veterinären skulle från och med den 1 januari 1907 tillsvidare bestrida såväl hästsjukvården som undervisningen i veterinärlära och hofbeslag mot ett ackordsarvode af 900 kronor om året. Hänsyn hade härvid måst tagas därtill att i fråga om upprätthållandet af veterinärtjänsten samma förhållande rådde som beträffande läkargöromålens bestridande, nämligen att icke någon annan person funnes å platsen, åt hvilken dessa göromål kunde anförtros, och att det skulle ställa sig än dyrare att från annan ort hämta veterinär, helst daglig veterinärvård icke kunde vid skolan undvaras.

Hvad slutligen anginge *fodermarsken* hade denne i stat sig anslagen en årslön af 700 kronor, under det att till dem af skolans stalldrängar, som varit längst i tjänst, utginge en aflöning af 2 kronor 50 öre om dagen eller i medeltal 75 kronor i månaden. Fodermarsken vid Strömsholms hingstdepå åtnjöte i årlig aflöning 1,034 kronor 93 öre, och förslag föreläge om förhöjning af denna aflöning.

På grund häraf anhöll arméförvaltningen, att Kungl. Maj:t täcktes anvisa medel till förhöjning af läkararfvodet från 300 till 500 kronor, af ersättningen för undervisning i veterinärlära och hofbeslag från 600 till 900 kronor samt af fodermarskens lön från 700 till 900 kronor. Kungl. Maj:t biföll i den mån ifrågavarande framställning, att för upprätthållande af läkar- och veterinärvården samt af omförmälda under-

visning under år 1907 skulle utöfver härför anvisade medel af arméförvaltningen få förskjutas högst 500 kronor. Beträffande den ifrågasatta löneförbättringen åt fodermarsken ville Kungl. Maj:t framdeles taga under öfvervägande, huruvida någon gratifikation borde honom tilldelas, och har Kungl. Maj:t sedermera den 22 november nästlidet år tillerkänt honom en sådan gratifikation af 200 kronor.

Då emellertid genom de af Kungl. Maj:t sålunda medgifna ökade ersättningarna för ifrågavarande tjänster förhållandena endast provisoriskt kunnat ordnas, har arméförvaltningen å intendents- och civila departementen uti sin förut omförmälda underdåniga skrifvelse den 19 november nästlidet år afgifvit förslag till ny stat för ridskolan och därvid, under åberopande af de utaf arméförvaltningen uti dess förberörda underdåniga framställningar anförda skäl för höjning af läkarens och veterinärens arfvoden samt fodermarskens lön, tillstyrkt uppförande i staten af de förut föreslagna ökade beloppen, dock med det tillägg, att arfvodet till veterinären för undervisning i veterinärlära och hofbeslag samt för sjukvård af hästarna vid skolan skulle höjas med ytterligare 100 kronor, mot skyldighet för honom att, jämte sin lärarbefattning och utöfver hvad gällande reglemente för skolan stadgade i fråga om hästsjukvården, utan vidare ersättning ombesörja jämväl den enligt nådiga brefven den 25 oktober 1895 och den 4 oktober 1907 stuteriveterinären vid Strömsholm mot särskild godtgörelse åliggande veterinärvården af vid ridskolan uppställda remonter.

Därjämte har arméförvaltningen föreslagit, att räkenskapsförarens arfvode, nu 800 kronor, skulle höjas till 1,000 kronor med hänsyn därtill, att hans göromål och ansvar under de senare åren betydligt ökats och genom föreslagen utvidgning af skolan komme att blifva än mer omfattande.

Det af arméförvaltningen uppgjorda, förut omförmälda förslaget till ny stat för ridskolan är upprättadt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af chefen för ridskolan afgifvet förslag med de ändringar däri, som af inspektören för kavalleriet ansetts böra vidtagas.

Detta förslag afser, fränsetd redan nämnda och vissa andra mindre utgiftsposter, att elevantalet vid skolan skulle höjas från nuvarande högst 20 till 25, samt att dresserade stamhästar från kavalleriet skulle vid skolan användas till samma antal som eleverna, d. v. s. en för hvarje elev.

I båda dessa hänseenden är förslaget kraftigt förordadt af inspektören för kavalleriet.

Beträffande *ökningen af elevantalet* har inspektören för kavalleriet i

särskild skrifvelse anført, att enligt gjorda beräkningar med all sannolikhet hädanefter 25 elever behöfde kommenderas till hvarje lärokurs. Dessa beräkningar grundade sig dels på det antal officersaspiranter, tillhörande kavalleriet, som kunde beräknas hädanefter komma att utexamineras från krigsskolan, dels på uppgifter från vederbörande truppförband af andra beridna truppslag å det antal officerare, som för dessa truppförbands räkning behöfde utbildas vid skolan. Beräkningarna hade gifvit följande resultat: elever från kavalleriet 18, från artilleriet 4, från fortifikationen 1 och från trängen 2, tillhopa 25; och ansåge sig inspektören för kavalleriet möjligen nödsakad hos Eders Kungl. Maj:t föreslå, att nämnda ökade antal elever finge kommenderas till ridskolan redan från och med lärokursen 1908—1909. Beträffande behovet att bereda flere officerare af kavalleriet tillfälle att genomgå ridskolan borde vidare framhållas, att ridskolekursens genomgående utgjorde kompetensvillkor för befordran till löjtnant vid kavalleriet. En årligen återkommande reduktion af antalet ansökningar till skolan kunde därför medföra menliga följder med afseende å befordran för de underlöjtnanter vid kavalleriet, som måste vägras inträde i skolan.

Angående *antalet ridhästar*, som användas vid skolan, tillåter jag mig anföra, att enligt det för skolan gällande reglementet hvarje vid skolan anställd eller dit kommenderad, enligt stat beriden officer eller vederlike skall medföra det för honom enligt stat bestämda antalet tjänstehästar. Officer eller vederlike, som icke är beriden å egna tjänstehästar, skall från vederbörande truppförband erhålla två för ändamålet lämpliga hästar att vid skolan användas. Elevernas hästar skola, enligt chefens bestämmande, af ägarna vid undervisningen begagnas. För hästarna erhållas på kronans bekostnad stallrum och skötsel under hela kursen, hvadan officerarnas egna hästskötare icke få vid skolan kvarblifva. Furage in natura lämnas för hästarna från kronans förråd, men skall godtgörelse därför erläggas af vederbörande ägare med samma belopp, som utgår i furageersättning, eller 1 krona om dagen för hvarje häst.

Utöfver det antal hästar, som sålunda skola af eleverna begagnas, disponerar skolan på grund af nådigt bref den 29 juli 1898 ett mot elevernas antal svarande antal remonter, tillhöriga Norrlands dragonregemente, hvilka för elevernas utbildning i remondressyr skola uppställas vid skolan. Därjämte få eleverna under vintermånaderna (1 oktober—1 april) använda de vid hingstdepån å Strömsholm uppställda hingstarna, af hvilka ett antal af 2 för hvarje elev hittills fått disponeras. En hvar af eleverna har alltså under vintern till sitt förfogande 5 hästar, men från och med den 1 april endast 3. Af dessa sistnämnda är en

afsedd för utbildning i remontdressyr samt en för träning och utbildning å steeplechasebanan. Den tredje hästen användes vid lektioner i krigskonst, vid utbildning med vapen och vid simöfningar m. m., men måste samtidigt begagnas till skolridning och tränas till fältridning.

Arméförvaltningen framhåller nu i enlighet med hvad chefen för ridskolan anført, att uppenbart vore, det alla dessa fordringar å den tredje hästen icke kunde fyllas, och att denne lätt vore utsatt för öfveranstängning. Särskildt komme utbildningen i skolridningen att blifva lidande af detta förhållande, och i själfva verket måste denna viktiga utbildning upphöra i början af april månad, då hästarna vid hingstdepån ej längre finge disponeras. Men äfven om hästarnas krafter skulle medgifva utbildning i skolridning under sommarmånaderna, så blefve dock utbytet häraf ganska ringa till följd af den olika beskaffenheten och dressyren af de hästar, som stode till disposition. Många af elevernas egna tjänstehästar lämpade sig icke för skolridning. För att utbildningen i skolridning skulle under sommarmånaderna kunna på ett verkligt sätt bedrivas, utan att andra utbildningsgrenar försumrades, erfordrades ökad hästantal och större likformighet beträffande hästarnas ålder och dressyr.

Emellertid vore det icke allenast för utbildningen under sommartiden, som ökning af hästantalet erfordrades, utan jämväl för tillgodoseende af behovet under vintern af lämpliga hästar. Visserligen finge då, såsom nyss nämnts, användas hingstar från hingstdepån, men dessa lämnade ofta mycket öfrigt att önska i fråga om dressyr, hvilket vore helt naturligt, då de under en stor del af året användes till betäckning. Därtill komme, att dessa hingstar genom sin i regeln tyngre kroppsbyggnad ej vore fullt lämpliga till skolhästar, i synnerhet vid en militär ridskola, där äfven skolridningen måste äga en mera omfattande och efter kavalleriets behof lämpad karaktär. Denna brist kunde ej ersättas genom utbildning på egna tjänstehästar, då, såsom i det föregående framhållits, äfven dessa mindre väl lämpade sig för dylik utbildning. Härtill komme, att antalet hästar vid hingstdepån icke vore så stort, att det räckte till att förse alla eleverna med två hästar vardera, om elevantalet komme att ökas från nuvarande 20 till 25. Det vore sålunda ur alla synpunkter önskvärdt, att kronan tillhöriga, dresserade stamhästar under hela kursen ställdes till förfogande af eleverna vid ridskolan till ett antal, motsvarande en för hvarje elev.

Uti den af chefen för ridskolan sålunda förebragta motiveringen för användande vid ridskolan äfven af dresserade stamhästar har in-

spektören för kavalleriet till alla delar instämt. Han har därjämte velat betona, att först genom uppställning vid skolan af dresserade stamhästar till samma antal som eleverna möjlighet vunnnes att bedriva öfningarna, särskildt under sommarperioden, på sådant sätt att full valuta erhöles för de kostnader, staten redan nu finge vidkännas för skolan.

I fråga om den kostnadsökning, som i staten för ridskolan uppkomme genom ökning af antalet elever vid skolan och därstädes använda hästar, anför arméförvaltningen, att denna kostnadsökning i hufvudsak berodde därpå, att antalet stalldrängar vid ridskolan måste ökas. Under förutsättning att elevernas antal blefve 25 och att till skolan utlämnades en stamhäst för hvar och en af dem, komme hela hästantalet vid skolan — inberäknadt befälets och lärarnas samt elevernas egna tjänstehästar eller i stället för dylika hästar medförda stamhästar — att uppgå till 85, d. v. s. 3 hästar för hvarje elev eller 75 stycken samt 10 tillhörande befäl och lärare. Efter nuvarande beräkningsgrund af en skötare för 3 à 4 hästar, skulle det erfordras, att 25 stalldrängar anställdes eller 10 utöfver det nuvarande antalet. I betraktande däraf, att dessa stalldrängar jämväl skulle tagas i anspråk för en del arbeten i ridhusen, yttre rengöring m. m., kunde antalet ej upptagas lägre. Dagspenningen för hästskötarna utgjorde för närvarande 2 kronor 25 öre för flertalet samt 2 kronor 50 öre för dem, som längst varit anställda i ridskolans tjänst, men kunde med hänsyn till den hastiga stegringen i arbetslönerna och de höga lefnadskostnaderna vid Strömsholm numera icke beräknas lägre än 2 kronor 50 öre för alla. För aflöning åt stallbetjäningen erfordrades alltså, under förutsättning af 300 dagars eller 10 månaders tjänstgöring om året, ett belopp af 18,750 kronor. Motsvarande belopp är i nu gällande stat upptaget till 7,000 kronor, hvadan ökningen utgör 11,750 kronor.

De vid skolan uppställda, Norrlands dragonregemente tillhöriga remonterna skötas af manskap, som för detta ändamål kommenderas från regementet till skolan.

Jämväl i åtskilliga andra poster af staten än de nu nämnda har arméförvaltningen föreslagit höjning.

I nuvarande stat funnes upptaget för *ved och vedhuggning*, förslagsvis, 2,300 kronor och för *ridhusets uppvärmning*, förslagsvis, 300 kronor eller tillhopa 2,600 kronor. Dessa anslag hade hittills vanligen varit tillräckliga, men behöfde nu höjas till följd däraf, att dels ett nytt ridhus vid skolan, hvartill 1907 års Riksdag anvisat medel, komme att uppföras, dels ock ökad antal elever och stallbetjäning kräfde ökade

utgifter för uppvärmning af bostadslokalerna. Höjningen i nämnda anslag, hvilka i förslagsstaten sammanförts till en post, hade beräknats till 200 kronor för 4 nya elevrum, 150 kronor för stallbetjäningens rum och 350 kronor för det nya ridhuset eller tillhoppa 700 kronor, hvadan posten i staten upptagits till 3,300 kronor.

Anslagsposten för *belysning*, i nu gällande stat under titel lyshållning och lampors underhåll, förslagsvis upptagen till 150 kronor, behöfde likaledes höjas. Redan för närvarande vore den otillräcklig, då utgifterna under densamma uppgått till 400 kronor, och som nu ett nytt ridhus tillkomme samt stallbetjäningens bostadslägenheter behöfde ökas, erfordrades ytterligare 250 kronor, hvarför posten upptagits till 650 kronor.

För *underhåll af möbler och sängkläder*, hvartill i staten vore anvisade 280 kronor, hade de årliga utgifterna uppgått till 500 kronor eller i medeltal 15 kronor per man och år. Genom den ifrågasatta ökningen af personalen med 5 elever och 10 stalldrängar skulle ifrågavarande utgifter komma att höjas med 225 kronor, hvadan anslagsposten i förslagsstaten upptagits till 725 kronor.

Anslaget till *underhåll af ridtyg och stallpersedlar*, nu 350 kronor, hade hittills varit tillräckligt, men behöfde med hänsyn till den föreslagna ökningen af hästantalet höjas till 600 kronor.

För *underhåll af hinderbana och smärre reparationer af byggnader* funnes i nu gällande stat förslagsvis upptaget ett belopp af 450 kronor. Emellertid hade kostnaderna härför uppgått till betydligt högre belopp, exempelvis under skolkursen 1905—06 till 3,680 kronor. Då nu det nya ridhuset samt en nyuppförd fodermarskbyggnad jämväl föranledde åtskilliga utgifter för underhåll, ansåge arméförvaltningen det vara nödvändigt att höja denna post till 4,000 kronor.

Likaledes föresloge arméförvaltningen en förhöjning af anslagsposten *till diverse och oförutsedda behof* från 620 kronor till 3,000 kronor. Under denna anslagstitel hade de senare åren utbetalats i medeltal 2,718 kronor.

Slutligen har arméförvaltningen föreslagit en förhöjning af anslagsposten *»till lärare och elever för nödiga resor och transporter af tjänstehästar, äfvensom reseersättning för hästskötare, där dessas fortskaffande medfört kostnader»* från 6,000 till 7,000 kronor. Kostnaderna under denna titel hade utgjort 4,670 kronor per kurs eller i medeltal 200 kronor för en hvar af eleverna och lärarna. En ökning af elevantalet med 5 komme alltså att medföra en ökning af resekostnaderna med 1,000 kronor. För transporter fram och åter af de stamhästar,

som enligt arméförvaltningens förslag skulle utlämnas till ridskolan, ansåges åtgå 1,000 kronor.

Ökningen i anslagsposterna utgör alltså enligt arméförvaltningens förslag följande belopp:

arfvode till läraren i veterinär-					
lära m. m. från	kr. 600: —	till kr. 1,000: =	kr. 400: —		
» för bestridande af					
läkarvården från ..	» 300: —	» » 500: =	» 200: —		
» till räkenskapsföra-					
ren från	» 800: —	» » 1,000: =	» 200: —		
lön till fodermarsken från ...	» 700: —	» » 900: =	» 200: —		
ersättning till stallbetjäning					
från	» 7,000: —	» » 18,750: =	» 11,750: —		
för uppvärmning från	» 2,600: —	» » 3,300: =	» 700: —		
» belysning »	» 160: —	» » 650: =	» 500: —		
» underhåll af möbler och					
sängkläder från	» 280: —	» » 725: =	» 445: —		
» d:o af ridtyg och stall-					
persedlar från	» 350: —	» » 600: =	» 250: —		
» d:o af hinderbana och					
smärre reparationer af					
byggnader från	» 450: —	» » 4,000: =	» 3,550: —		
» diverse och oförutsedda					
behof från	» 620: —	» » 3,000: =	» 2,380: —		
» reseersättningar m. m.					
från	» 6,000: —	» » 7,000: =	» 1,000: —		
					eller tillhopa kronor 21,575: —

Å andra sidan har arméförvaltningen föreslagit, att å staten nu uppförda poster för dagaflöning åt lönlöse officerare, 7,000 kronor, samt för furage till lönlöse kavalleriofficerares tjänstesästar, 2,800 kronor, måtte från den nya staten utslutas, då det numera endast undantagsvis behöfde ifrågakomma, att lönlösa officerare kommenderades till genomgående af ridskolekurs. Den af arméförvaltningen föreslagna verkliga höjningen af anslaget till ridskolan utgjorde alltså (21,575—9,800 =) 11,775 kronor.

Den nuvarande staten för ridskolan slutar på en summa af 44,455 kronor. Däri ingår, såsom redan är nämndt, en post å 7,000 kronor till dagaflöning åt lönlöse officerare, som kommenderas till skolan,

och en post å 2,800 kronor till furage för deras tjänstehästar, således tillhopa 9,800 kronor. Emellertid hafva, enligt hvad jag inhämtat, lönlöse officerare endast i ringa omfattning kunnat under skolans senare kurser dit kommenderas, enär officerare på stat ansetts böra äga företräde. Sålunda hafva i kursen 1906—1907 endast 2 lönlöse officerare varit kommenderade till skolan och till nu pågående kurs, 1907—1908, är ingen sådan officer beordrad. Icke desto mindre hafva några reservationer å anslaget efter år 1904 icke uppstått, beroende därpå att förenämnda för lönlöse officerares kommendering till skolan i staten beräknade belopp måst tagas i anspråk för täckande af brister i andra utgiftsposter, såsom till stallbetjänter, till underhåll af hinderbana och byggnader, till diverse behof m. m., i hvilka nu äskas förhöjning. Under åren 1905 och 1906 hafva till och med mindre brister uppstått i anslaget. I kostnaderna för den föreslagna utvidgningen af skolan kunna alltså dessa medel icke inräknas, enär de redan förut måst tagas i anspråk för bestridande af utgifterna vid skolan.

Det nu föreliggande förslaget afser dels en ökning af elevantalet från 20 till 25 dels en förbättring i undervisningen genom användandet vid skolan af ett större antal kronan tillhöriga hästar än hittills varit fallet. I båda dessa hänseenden medför förslagets genomförande ökade kostnader.

Beträffande först förslaget i hvad det afser ökning af elevantalet, tillåter jag mig erinra därom, att jämlikt det för skolan den 26 februari 1904 fastställda reglemente skolans ändamål är att åt de vid kavalleriet inträdande officerare bereda ändamålsenlig och omfattande undervisning i ridning, krigsvetenskap, veterinärlära, hofbeslag, vapenföring och gymnastik samt att meddela den ytterligare utbildning, som kan krävas för anställning såsom lärare vid skolan. Därjämte skall, i den mån det kan ske utan tillbakasättande af skolans ofvan angifna ändamål, undervisning i nämnda ämnen lämnas åt officerare vid Generalstaben samt för utbildande af lärare i ridning och remontdressyr vid artilleriet, ingenjörtrupperna och trängen åt officerare vid dessa truppslag. Veterinär, tillhörande fältveterinärkåren, kan äfven beordras till skolan för genomgående af vissa utaf dess öfningsgrenar. Reglementet tillåter således ej kommendering till skolan för andra ändamål än utbildning i ridning för officerare vid kavalleriet och Generalstaben samt utbildning af lärare i ridning och remontdressyr vid artilleriet, ingenjörtrupperna och trängen. Kommenderingar för annat ändamål hafva ej heller förekommit. Af inkomna 31 ansökningar om inträde i nu pågående kurs vid skolan hafva 10 måst afslås, däraf 4 från kaval-

leriofficerare på stat, 2 från lönlöse kavalleriofficerare och 4 från officerare vid trängen. Anledningen därtill, att antalet inträdessökande till skolan ökats, torde gifvetvis vara att söka i den genom nya härordningen beslutade personalökningen vid arméns beridna truppförband.

Såsom förut nämnts, uppgår den af arméförvaltningen tillstyrkta anslagsförhöjningen till 11,775 kronor. Enligt handlingarna i ärendet utgör den kostnadsökning, som skulle föranledas af ett till 25 ökad antal elever, 3,840 kronor.

Angående förslaget i hvad det afser tillhandahållandet af dresserade stamhästar för utbildningsarbetets ändamålsenligare bedrivande, torde detta önskemål numera kunna förverkligas, sedan stamhästantalet vid kavalleriet i väsentlig grad ökats under senare åren. Till följd däraf lär det ifrågasatta hästantalet kunna undvaras vid regementena under den tid af året, då skolan pågår. De utgifter, som härigenom skulle föranledas, utgöras af dels kostnaderna för hästarnas transport till och ifrån skolan dels aflöning åt ökad antal stallbetjante. För furageringen behöfver däremot ingen särskild kostnad beräknas, enär den bestrides från furageringsanslaget, hvarifrån den i allt fall skolat utgå. Berörda utgifter beräknas till 6,830 kronor.

Den anslagsökning å 11,775 kronor, som enligt hvad jag redan anfört blifvit af arméförvaltningen tillstyrkt, motsvaras i det allra närmaste af de nu angifna utgifterna för ökning af antalet elever och hästar vid skolan med tillägg af de föreslagna arfvodesförhöjningarna å tillhoppa 1,000 kronor.

För att i den mån det varit möjligt söka nedbringa den begärda ökningen i anslaget har undersökning rörande storleken af de särskilda utgiftsposterna blifvit verkställd. Den för »underhåll af hinderbana och smärre reparationer af byggnader» begärda förhöjningen af 3,550 kronor har därvid syntes kunna nedsättas med 2,000 kronor. Jämväl det till »diverse och oförutsedda behof» afsedda beloppet har ansetts kunna undergå någon minskning, hvilken med afseende jämväl å önskvärdheten att afrunda statens slutsumma beräknats till 230 kronor. Den begärda anslagsökningen, 11,775 kronor, skulle sålunda minskas med 2,230 kronor och alltså begränsas till 9,545 kronor.

På de skäl, hvilka blifvit af myndigheterna anförda, anser jag mig böra tillstyrka ifrågavarande förslag i så ena som andra afseendet. Sedan det nya ridhus vid skolan, hvartill nästlidet års Riksdag anvisat medel, blifvit färdigt, torde öfningarna kunna ordnas i enlighet med det föreliggande förslaget och skolan komma att på ett fullt tillfredsställande sätt motsvara sitt ändamål.

Mot de begärda arfvodesförhöjningarna synes, med hänsyn till hvad arméförvaltningen därom anfört, intet vara att erinra.

Då det icke vidare skulle ifrågakomma att kommandera lönlöse officerare till skolan, lära i nuvarande staten till dagaflöning åt sådana officerare och till furage för deras tjänstehästar uppförda belopp kunna uteslutas. Skulle i särskildt fall sådan kommandering undantagsvis blifva anbefalld, torde dessa kostnader likväl kunna af anslaget bestridas, hvarom en anmärkning torde böra intagas i staten.

Genomförandet af det förslag till utvidgning af skolan m. m., för hvilket jag nu redogjort, kräfver särskilda kostnader för elevernas och hästskötarnas inkvartering samt för beredande af stallrum åt hästarna. För dessa ändamål skulle dels vissa ändrings- och tillbyggnadsarbeten vid skolan utföras dels nybyggnad vara behöflig. Två alternativ föreligga, det ena medförande en kostnad af omkring 54,000 kronor, det andra 86,000 kronor. Af den senare summan skulle 51,000 kronor erfordras för förläggningen af eleverna, om antalet ökas, och andra därmed sammanhängande ändamål, samt 35,000 kronor för beredande af stallrum åt 25 hästar och för inkvarteringen af den för deras skötsel erforderliga personalen. Dessa frågor äro emellertid för närvarande föremål för särskild utredning och kunna fördenskull icke nu underställas Eders Kungl. Maj:ts pröfning. Så snart det kan ske, torde de få ånyo anmälas, på det att framställning till Riksdagen må därom kunna aflätas.»

Såsom af t. f. departementschefens yttrande framgår, afser det föreliggande förslaget till utvidgning af ridskolan dels en ökning af antalet elever från 20 till 25, dels att ett större antal kronan tillhöriga hästar än hittills skola ställas till elevernas förfogande; och har utskottet icke haft något att erinra häremot.

Utskottets utlåtande.

Till följd af det ökade hästantalet vid skolan har Kungl. Maj:t i den nya förslagsstaten uppfört medel för aflönande af 25 stalldrängar i stället för nuvarande 15. En ökning af stallbetjäningens antal till 25 torde med hänsyn till det ökade antalet hästar icke vara för stor, men har utskottet ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke en del af stalldrängarna skulle kunna ersättas af icke vapenföra värnpliktiga. Enligt uppgift från vederbörande militära myndigheter skulle under nuvarande förhållanden af de föreslagna 25 stalldrängarna högst 15 kunna utan olägenhet utbytas mot till kavalleriet uttagna, i hästskötsel förut kunniga icke vapenföra värnpliktiga; och har utskottet på grund häraf i staten för ridskolan uppfört aflönning, enligt den af Kungl. Maj:t använda be-

räkningsgrunden, för endast 10 stalldrängar med ett belopp af 7,500 kronor i stället för det af Kungl. Maj:t till aflöning af dylika i förslagsstaten upptagna beloppet 18,750 kronor. Kostnaderna för de värnpliktiga hästskötarna utgå från de anslag, från hvilka utgifterna för öfriga värnpliktiga bestridas. Ett underbefäl af manskapsklass från kavalleriet torde böra i kommandoväg beordras till ridskolan för att föra närmaste befälet öfver de värnpliktiga.

I fråga om de å ridskolans stat uppförda aflöningarna har Kungl. Maj:t, bland annat, föreslagit en förhöjning af arfvodet till läraren i veterinärlära m. m. från 600 till 1,000 kronor, af arfvodet för bestridande af läkarvården från 300 till 500 kronor samt af arfvodet till räkningsföraren från 800 till 1,000 kronor. Den ifrågasatta förhöjningen af dessa arfvoden, hvilka hittills innehafts af läkaren, veterinären och kamreraren vid Strömsholms hingstdepå, har utskottet emellertid icke funnit sig böra tillstyrka. Då stuteristaten nyligen varit föremål för löneregleryskommitténs behandling och alltså torde komma att under den närmaste tiden underkastas en omreglering, har utskottet nämligen ansett, att vid denna reglering nämnda befattningshafvare vid Strömsholms hingstdepå böra åläggas att mot de arfvoden, som nu äro eller framdeles komma att blifva uppförda i staten för ridskolan, bestrida jämväl här ifrågavarande tjänster vid berörda skola; och torde fördenskull vid fastställandet af stat för stuteristaten böra införas bestämmelse härom.

Därest emellertid under tiden, intill dess en sådan bestämmelse kan blifva gällande, de för närvarande i staten för ridskolan uppförda arfvoden för angifna ändamål visa sig vara otillräckliga, torde Kungl. Maj:t tills vidare såsom hittills kunna af tillgängliga medel anvisa, hvad som därutöfver må erfordras för uppehållande af ifrågavarande befattningar.

Beträffande öfriga i staten för ridskolan uppförda poster har utskottet icke velat föreslå annan ändring i de af Kungl. Maj:t äskade beloppen, än att posten »för diverse och oförutsedda behof, förlagsvis» för jämnande af statens slutsumma synes böra uppföras till ett med 50 kronor förhöjdt belopp.

Det i öfverensstämmelse med hvad utskottet här ofvan anført upprättade nya förslaget till stat för ridskolan (bil. 1) slutar å ett belopp af 42,000 kronor.

Såsom i statsrådsprotokollet anmärkts, kräfver den föreslagna utvidgningen af ridskolan särskilda utgifter för elevernas och hästskötarnas inkvartering samt för beredande af nödigt stallrum för hästarna, rörande hvilka kostnader utskottet får hänvisa till sitt denna dag afgifna

utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition (n:o 89) angående ändrings- och nybyggnadsarbeten vid ridskolan.

På grund af det anförda får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, med godkännande af bilagda förslag till ny stat för ridskolan (bil. 1), minska anslaget till skolan, nu 44,455 kronor, med 2,455 kronor till 42,000 kronor.

Stockholm den 1 maj 1908.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.

Det skulle här antecknas, att herrar *P. Paulson*, *D. Persson* och *A. Wiklund* icke deltagit i förestående ärendes behandling inom utskottet.

Förslag till stat

för ridskolan vid Strömsholm, att tillämpas från och med år 1909.

	Kronor.	Summa kronor.
Aflöning.		
1 chef, arfvode	7,355	
1 förste lärare i ridning, arfvode	2,500	
1 andre d:o i d:o d:o	1,800	
1 d:o d:o i d:o d:o	1,800	
1 lärare i krigsvetenskap d:o	1,000	
1 d:o i veterinärlära och hofbeslag, med skyldighet tillika att om- besörja sjukvården för samtliga de vid skolan befintliga hästar, arfvode	600	
För bestridande af läkarvården vid skolan, arfvode	300	
1 räkenskapsförare, arfvode	800	
1 fodermarsk, årslön	900	
Stallbetjänter, förslagsvis	7,500	24,555
Omkostnader.		
För städning och tillsyn af möbler	200	
» uppvärmning, förslagsvis	3,300	
» belysning, d:o	650	
» underhåll af möbler och sängkläder, förslagsvis	725	
» d:o af ridtyg och stallpersedlar, d:o	600	
» d:o af vapen, förslagsvis	150	
» d:o af hinderbana och smärre reparationer af byggnader, förslagsvis	2,000	
» diverse och oförutsedda behof, förslagsvis	2,820	10,445
Ersättning.		
Till lärare och elever för nödiga resor och transporter af tjänste- hästar äfvensom reseersättning för hastskötare, där dessas fortskaffande medfört kostnader, förslagsvis	—	7,000
Summa	—	42,000

Ann. 1. Lönlös officer, som kommenderas till ridskolan, erhåller dagaföning från skolans stat. Furage för lönlöse, till ridskolan beordrade kavalleriofficerares egna tjänstehästar bekostas af skolans anslag.

Ann. 2. I fall å en titel brist skulle uppstå, må till täckande därpå användas å andra titlar till äfventyrs uppkommande besparingar.